

Особливості управління капіталом банків в умовах розвитку банківської системи України

Віра Володимирівна Фостяк,
викладач кафедри банківської справи
Львівського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ),
кандидат економічних наук

Анотація. Розглянуто основні особливості формування та використання капіталу банків в умовах розвитку банківської системи України. Закцентовано увагу на використанні методів та інструментів управління капіталом банків в умовах розвитку банківської системи України та охарактеризовано хронологію нормативно-законодавчої бази управління капіталом банків.

Ключові слова: капітал банку, управління капіталом банків, капіталізація, методи та інструменти управління капіталом банків, банківська система.

Постановка проблеми. При визначенні особливостей управління капіталом банків України основну роль відіграє вітчизняна банківська система, яка, володіючи капітальною базою, формує стійкість фінансово-економічного середовища України. Основне завдання суб'єктів національної економіки – це забезпечення стійкості фінансового середовища в національній економіці. Однак у реальній практиці господарювання існують проблеми, які гальмують процес забезпечення конкурентоспроможної та висококапіталізованої економіки країни.

Саме тому розгляд процесу управління капіталом банків доцільно розглядати як процес формування, використання та нарощування капіталу банків, від якого залежить забезпечення стабільного фінансового становища в Україні, що входить до складу важливих завдань, поставлених урядом перед фахівцями економічного профілю. Слід констатувати, що особливості управління капіталом банків України відбувалися на базі становлення вітчизняної банківської системи, яка формувалась в умовах становлення молоді самостійної держави. Період становлення банківської системи України відбувався в непростих умовах перехідного етапу, від адміністративно-командного типу до ринкового, який супроводжувався руйнуванням виробництва, гіперінфляцією, соціальними труднощами та відставанням законодавчої бази від процесів, що відбувалися в реальному секторі економіки. Так, за роки незалежності банківська система пережила три фінансові кризи – 1998, 2004 і 2008–2009 років, що не тільки відрізняє вітчизняну банківську систему від інших країн, а й потребує ретельного вивчення особливостей управління її капіталом в умовах економічної нестабільності та його впливу на розвиток національної економіки. В Україні управління банківським капіталом перебуває на етапі становлення і стикається з особливими труднощами, зумовленими незавершеністю економічних реформ, недосконалістю нормативно-правової бази, нерозвиненістю ринку капіталу тощо. За таких умов забезпечення ефективного управління банківським капіталом стає важливим завданням Національного банку України і вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням управління капіталом банків, підвищенням рівня їх капіталізації присвячували свої праці вітчизняні і зарубіжні науковці, серед яких М. Алексеєнко, А. Вожжов, В. Міщенко, М. Козоріз, Р. Слав'юк, Ж. Довгань, Х. Грюнінг, П. Роуз, Дж. Сінкі. Підходи зарубіжних учених, зокрема таких, як Х. Грюнінг, П. Роуз, Дж. Сінкі, торкаються в основному управління капіталом банків у розвинених банківських системах і не завжди можуть бути адаптовані до вітчизняної банківської системи, яка перебуває на стадії формування та вдосконалення. Праці вітчизняних економістів присвячені, насамперед, вивченню проблеми капіталізації банківської системи України та можливостей її розв'язання, дослідженню проблем економічного змісту і структури капіталу. Однак ціла низка питань, пов'язаних із забезпеченням ефективності управління капіталом вітчизняних банків, потребують поглибленого дослідження. Зокрема, необхідне комплексне вирішення питань, пов'язаних з оцінкою процесів формування, використання і нарощування капіталу банків та обґрунтування напрямів підвищення їхньої капіталізації. При цьому слід урахувувати, що економічне середовище постійно змінюється і ставить перед банківською системою все нові завдання, що вимагає зосередження уваги на їх розв'язанні.

Метою статті є характеристика основних етапів формування і використання капіталу банків в умовах розвитку банківської системи України та зосередження уваги на використанні сучасних методів та інструментів в управлінні капіталом банків.

Виклад основного матеріалу. Дослідження особливостей управління, а саме формування, використання і нарощування капіталу вітчизняними банками, на нашу думку, слід здійснювати відповідно до основних етапів розвитку та становлення банківської системи України, механізмів і заходів, які мали місце на певному етапі еволюції банківського сектору. Саме тому формування, використання і нарощування капіталу банками країни розглядаємо в умовах розвитку банківської системи України, умовно поділивши на

основні етапи (табл.). У представлених етапах зосередимо увагу на особливостях формування та використання капіталу банків у розбудові вітчизняної банківської системи. Це дозволить нам прослідкувати основні тенденції та закономірності специфіки управління капіталом вітчизняних банків.

Таблиця

Формування і використання капіталу банків
в умовах розвитку банківської системи України

Етап	Результати реалізації на цьому етапі	Формування і використання капіталу банків	Нормативно-законодавча база
І етап – становлення (1991–1996 рр.)	<ul style="list-style-type: none"> створення дворівневої банківської системи; перетворення державних спеціалізованих банків у комерційні; запровадження системи регулювання діяльності банків; приватизація банків персоналом банків і великими клієнтами; відкриття представництв іноземних банків 	Встановлення мінімального розміру статутного капіталу для банків	<ul style="list-style-type: none"> Постанова ВРУ «Про створення Національного банку України». Закон України «Про цінні папери і фондову біржу». Декрети Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і контролю»; «Про заставу»
II етап – стабілізації і впровадження національної валюти (1996–2006 рр.)	<ul style="list-style-type: none"> проведення грошової реформи; подолання гіперінфляції; введення єдиних правил діяльності комерційних банків; перехід на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; запровадження обов'язкового створення банками резервів на покриття ризиків за активними операціями; здійснення поділу банків на найбільші, великі, середні та малі за розміром активів; створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; затвердження нового порядку видачі банкам ліцензії на здійснення операцій; прийняття Верховною Радою України основних законів, що регулюють банківську діяльність; період управлінських, технічних і кадрових удосконалень, реорганізації банків, посилення контролю за їх діяльністю; упровадження економічних нормативів регулювання діяльності банків 	Підвищення вимог до мінімального розміру капіталу банків. Зміни і доповнення до Інструкції № 10 «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків», затв. постановою ВРУ від 18.05.1999 р. № 238 – про підвищення мінімального розміру капіталу банків для новостворених та діючих банків. Упровадження економічних нормативів капіталу банків	<ul style="list-style-type: none"> Закон України «Про національну депозитарну систему і особливості електронного запису цінних паперів в Україні». Введено Базові принципи ефективного нагляду за банківською діяльністю у 1997 р.; Інструкція № 10 «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків», затверджена постановою ВРУ від 30.12.1996 р. № 343 – про підвищення мінімального розміру капіталу банків для новостворених банків. Законо України: «Про Національний банк України» «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб»; «Про порядок використання банками резервного фонду». Положення про порядок створення і реєстрацію банків, відкриття їх філій, представництв, відділень. Законо України: «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р.; «Про регулювання Національним банком ліквідності банків України шляхом рефінансування, депозитних і інших операцій»; «Про порядок визначення рейтингових оцінок і рейтингову систему CAMELS». Створена методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні Постановою НБУ від 18.06.2003 № 264. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затв. Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.01. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо форми створення банків та розміру статутного капіталу» від 14.09.2006 р. № 133-V. Положення про заходи НБУ до банків за порушення банківського законодавства; «Про планування і порядок проведення інспекційних перевірок»
III етап – зростання іноземного капіталу у вітчизняних банках (1996–2006 рр.)	прийняття змін у законодавстві, що дозволило створення в Україні філій іноземних банків	<ul style="list-style-type: none"> суттєве збільшення частки іноземного капіталу в банківській системі; зміна вимог щодо мінімального розміру статутного капіталу комерційними банками 	<ul style="list-style-type: none"> Законо України: «Про внесення змін до Закону “Про Національний банк України”»; «Про акціонерні товариства»; «Про першочергові заходи відносно передбачення фінансової кризи у деяких законодавчих актах України»

Закінчення табл.

Етап	Результати реалізації на цьому етапі	Формування і використання капіталу банків	Нормативно-законодавча база
IV етап – період фінансової кризи (2008–2009)	<ul style="list-style-type: none"> • прийняття низки антикризових законів і постанов щодо регулювання діяльності банків у період фінансової нестабільності; • запровадження мораторію на дострокове зняття депозитів; • запровадження тимчасових адміністрацій у ряді банків з метою недопущення масового банкрутства фінансових установ; • запровадження вільного курсоутворення щодо національної валюти 		<ul style="list-style-type: none"> • Зміни в Законі України «Про банки і банківську діяльність» щодо збільшення розміру статутного капіталу. • Запровадження мораторію на дострокове зняття депозитів. • Постанова КМУ «Деякі питання участі держави щодо капіталізації банків»
V етап – посткризовий період (2010 – і на перспективу)	<ul style="list-style-type: none"> • відновлення кредитування банками, суб'єктів господарювання • зростання фінансових показників загалом у банківській системі • ухвалено Закон «Про доступ до публічної інформації» 	зростання участі іноземного капіталу в банківських установах України	Закон України «Про доступ до публічної інформації»

Примітка. Складено на основі опрацювання [1–3].

Більш детальний аналіз виділених етапів формування і використання капіталу банків в умовах розвитку банківської системи України показав, що з часу проголошення незалежності України реформування банківської системи відставало від прогресивних перетворень в інших сферах економічних відносин. Ринок потребував роздержавлення банківського капіталу, виведення банківських установ з-під адміністративного управління центральних органів і посилення їхньої відповідальності перед клієнтами. Економічні перетворення породили не лише потребу в реформуванні банківської системи та формуванні її капіталу, а й створили всі необхідні умови для цього. Надана економічна свобода в розпорядженні своїми фінансовими капіталами стала тією основою, на якій сформувався капітал перших незалежних комерційних банків. Таким чином, роздержавлення банківського капіталу і створення комерційних банків, у зв'язку з формуванням основ ринкових відносин, стало основою формування капіталу банківської системи України [4, с. 77].

На **першому етапі (1991–1996 рр.)** створено дворівневу банківську систему, яка набула ринкових ознак [12]. Дослідження формування капіталу банків на цьому етапі характеризується встановлення мінімальних розмірів статутного капіталу для комерційних банків. Цей етап характеризувався так званим «банківським бумом», коли спостерігалось стрімке зростання кількості малих банків, які при формуванні незначного капіталу заробляли гроші на інфляційних процесах. Багато проблем, які пізніше постали перед банківською системою у процесі управління капіталом банків, були закладені саме на цьому етапі внаслідок низьких вимог до їх капіталу [1]. У 1994–1996 рр. стабілізуються темпи інфляції і впроваджується система регулювання діяльності банків. Відкриваються представництва іноземних банків [5]. Спостерігається масове виникнення малих, кишенькових банків, значна більшість з яких використовувала приватний капітал, але цей капітал був надто мізерним, щоб забезпечити їхню ліквідність [2].

На кінець 1991 року створено сімдесят шість банківських установ, а сплачений ними статутний капітал, за підрахунками О. Бутенко, у гривневому еквіваленті становив лише 500 тис. грн [2]. На початку 1990-х рр. процес створення банків був практично некеріваним, а суми акціонерного капіталу – мінімальними. Від засновників не вимагали свідчень про їхній попередній досвід діяльності в цій галузі, що свідчить про відсутність чітко продуманого механізму управління сформованим капіталом банківської системи, виникають розбіжності та суперечки щодо розподілу повноважень між акціонерами банків і виконання регулятивних функцій Національного банку України [2].

Цей етап характеризується слабкістю управління капітальною базою комерційних банків України, недосконалістю її структури, наявністю великої кількості малих банків, що були погано забезпечені кадрами, банківськими технологіями і були неспроможні концентрувати значні банківські ресурси та спрямовувати їх на розвиток економіки, що показало відсутність концепції нарощування капіталу банків, а це свідчить про слабкість суб'єктів управління капіталом банків, а саме акціонерів банків і Національного банку України.

Другий етап (1996–2006 рр.) характеризувався вдалим проведенням грошової реформи, наслідком якої було впровадження національної валюти – гривні, подолання гіперінфляції, що відносно стабілізувало банківську систему та сприяло її фінансовому оздоровленню через підвищення капіталізації банків. Дослідження використання капіталу банками засвідчило про недостатній розмір їхнього капіталу, що стримувало розвиток як окремих банків, так і банківської системи в цілому. Саме тому було прийнято Постанову Верховної Ради України від 01.02.1996 р., якою мінімальний розмір капіталу підвищено зі 100 тис. до 1 млн євро. Також Національним банком було посилено ліцензійні вимоги до капіталу банків, запроваджено систему регулювання діяльності банків, контролю за ризиками на підставі дотримання обов'язкових

економічних нормативів [3]. Як результат ужитих заходів – з 1996 до 1998 рр. мало місце збільшення власного капіталу в 3,1 раза. Проте нарощування капіталу банків у гривнях не завжди відповідало його збільшенню у перерахунку до твердої валюти. Цей етап також характеризується високим рівнем концентрації банківського капіталу. Так, на початок 1996 року тільки в 10% банках було сконцентровано понад дві третини (68%) статутних фондів усіх банків. У той період 34 вітчизняні банки мали сплачений статутний капітал у середньому 1 млн єкю і більше. Таким чином, нагальною потребою для більшості банків було нарощування капітальної бази. Цей етап характеризується низькою ефективністю використання капіталу банками, оскільки на цьому етапі слабо фінансувався реальний сектор економіки, існувала проблема довіри до банків та існувала наявність високого рівня кредитних ризиків. Підвищення мінімального розміру капіталу для банків фактично спонукало банки до пошуку нових методів управління капіталом банками.

На **другому етапі період із 1998 р. (після фінансової кризи) до 01.01.2000 р.**, мало місце зниження рівня капіталізації банків і значне знецінення, що стало свідченням низької фінансової стійкості банківської системи. Причиною слабкої капіталізації банківської системи, крім втрат від інфляції та девальвації, стала наявність низької концентрації банківського капіталу. У той період НБУ сприяє концентрації банківського капіталу і послідовно втілює певні вимоги щодо достатності власного капіталу банків. Однак шляхом підвищення рівня капіталізації не вдається забезпечити стабільність банківської системи. Про недостатній рівень капіталізації банківської системи свідчить показник відношення власного капіталу комерційних банків до ВВП, який становив на той час 4,3% і вважався одним із найнижчих у Європі, у той час як у країнах Центральної Європи цей показник становив 40%, а в розвинутих країнах – 80% [4]. Мала місце також проблема підвищення якості активів. У той період НБУ, з метою підвищення надійності банків і зниження банківських ризиків, запровадив обов'язкове створення банками резервів на покриття ризиків за активними операціями, визначив новий порядок видачі банкам ліцензії на здійснення операцій [6]. Водночас з боку держави на законодавчому рівні не було створено програми підвищення капіталізації банків за рахунок зовнішніх джерел поповнення капіталу, що могло стати методом зниження ризиків у банківській системі в той період.

У **період із 2000 року до 2006-го** вітчизняні банки активно почали нарощувати капітал і стали більш привабливими для потенційних клієнтів, які сприймали капітал банку як ефективний інструмент захисту власних коштів [2]. На цьому етапі послідовно ухвалюють управлінські рішення щодо реформування банківської системи. Закон України «Про банки і банківську діяльність» передбачає поділ банків на групи за мінімальним розміром статутного капіталу на момент реєстрації. Підвищується капіталізація банківської системи, про що свідчить збільшення балансового капіталу комерційних банків 2003 року в

1,5 раза порівняно з 2000-м, сплаченого зареєстрованого статутного капіталу – в 1,8 раза, регулятивного капіталу – у два рази [4]. Запроваджено Закон «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб», який уперше в Україні визначив схему гарантування вкладів населення в банках як засіб сприяння додатковому залученню коштів у банківську систему, що сприяло збільшенню капіталу банків, а також для стимулювання підвищення рівня капіталізації банків з боку НБУ. У той період банками були здійснені такі управлінські рішення: спрощено процедурні питання, пов'язані з реєстрацією збільшення капіталу; розширено перелік інструментів залучення; введено вимоги до мінімального розміру регулятивного капіталу в гривнях [2].

Стійкість і спроможність українських банків та їхня забезпеченість капіталом протистояти кризовим явищам у суспільстві підтвердив кінець 2004 року, коли банківська система успішно пододала загрозу втрати ліквідності, яка була пов'язана з політичною дестабілізацією у країні та конкурентоспроможності банківської системи, тому розвиток вітчизняної банківської системи за 2000–2006 роки заслуговує на детальніший огляд [2]. Саме в той період в умовах важкодоступності джерел капіталізації (через побоювання втрати контролю над банком старих власників і невисоку фінансову привабливість акцій банків на фондових біржах) підвищувати розмір банківських капіталів можливо було шляхом подальшої реорганізації банків та концентрації їхніх капіталів. Це провокує широкі настрої серед українських банкірів до продажу своїх банків іноземному капіталові, який здатний побороти цю перепону.

Саме тому особливу увагу у процесі управління, а саме у формуванні і використанні капіталу банків в умовах розвитку банківської системи України в період 2000–2006 рр., слід звернути на різке зростання частки іноземного капіталу. З цих позицій пропонуємо виокремити **третій етап формування і використання капіталу банків в умовах розвитку банківської системи України (2006–2007 рр.)**. Адже протягом того періоду ми спостерігали суттєве збільшення іноземного капіталу в статутному капіталі банківських установ та наростання концентрації банківського капіталу, а саме частка іноземного капіталу в банківській системі України зросла за той період із 9,6 до 35%. Кількість банків з іноземним капіталом за той час збільшилась удвічі: з 19-ти до 47 банків, у тому числі зі 100-відсотковим іноземним капіталом – із 7-ми до 17. Того ж року були прийняті зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність», що дозволили створення в Україні філій іноземних банків [7].

Станом на кінець 2012 року маємо вже 54 банки з іноземним капіталом, у тому числі 22 банки зі 100-відсотковим іноземним капіталом. Наразі 28% банків є банками з іноземним капіталом, при цьому частка іноземного капіталу в банківській системі країни досягла 39% [8]. Це свідчить про збільшення впливу іноземного капіталу на функціонування вітчизняної банківської системи та вимагає управління ним у зв'язку з посиленням конкуренції на ринку банківських послуг між вітчизняними і зарубіжними банками.

IV етап (2008–2009 рр.) характеризується як період фінансової кризи. Виникнення банківської кризи в Україні спровокувала надмірна кредитна експансія в сегменті споживчого та іпотечного кредитування в умовах економічного зростання. Кредитний портфель вітчизняних банків із 2001 до 2009 рр. збільшився на 760 287 млрд грн (у 24,6 раза), сягнувши станом на 01.01.2009 р. 792 384 млрд грн. При цьому зростання кредитів фізичним особам протягом того періоду збільшилось у 195 разів, з 1 373 млрд грн до 268 857 млрд грн на 01.01.2009 р. На кінець 2008 року населенню було видано 273,3 млрд грн кредитів, 2/3 цієї суми припадає на 2007–2008 рр. Іпотечні кредити у вітчизняних банках в основному надавали фізичним особам, на початку 2007 року іпотечні кредити населення становили 40,2 млрд грн, а це 77,9% від загальної суми іпотечних кредитів. Станом на жовтень 2008 року, за статистичними даними Національного банку України, загальний обсяг іпотечних кредитів, наданих фізичним особам, сягав близько 60,5 млрд грн [9]. Частка прострочених кредитів у кредитному портфелі банків України становила 37,3%, або 487,5 млрд грн від загального його обсягу на 01.01.2008 року. Розмір власного капіталу банків був у дев'ять разів менший за розмір активів, а це становило 599 396 млн грн на 01.01.2008 р., що свідчить про неефективне управління капіталом банків у цілому. Це і стало основними каталізаторами до розвитку банківської кризи в Україні, що призвело до погіршення якості кредитного портфеля, завищеної оцінки забезпечення позик, збільшення кредитного ризику і ризику втрати власної безпеки банків [2]. Актуальною проблемою для банків того періоду також було поліпшення якості регулятивного капіталу. Особливо це стосувалося банків, у яких значну частку регулятивного капіталу становила переоцінка основних засобів, які мали значний обсяг нарахованих, але не сплачених доходів.

У розв'язанні проблеми недостатньої капіталізації 2009 року вітчизняні банки активно нарощували капітал за рахунок державної програми рекапіталізації [10] і шляхом залучення коштів від материнських іноземних компаній. У підсумку, протягом 2009-го сплачений зареєстрований статутний капітал вітчизняної банківської системи збільшився із 82,4 до 119,2 млрд грн, а норматив адекватності – з 14,0 до 18,2% (20,83% на 01.01.2011).

Дослідження доводять, що в умовах фінансової кризи банки більшою мірою нарощують власний капітал не за рахунок власних джерел, а шляхом збільшення внесків у статутний капітал. Так, за даними, порівняно з 01.01.2009 р., власний капітал банків України на початок 2010 року зменшився на 4,088

млрд грн, у той час як статутний капітал зріс на 36,6 млрд грн. Це дає підстави оцінювати управління власним капіталом як неефективне і свідчить про недостатній рівень наявних резервів (на 01.07.2010 загальні резерви та фонди банків становили лише 11,7% від їхнього власного капіталу), відсутність коштів для розвитку банків і стимулювання їхніх працівників (на 01.07.2010 у власному капіталі банків частка результатів їхньої діяльності була від'ємною і становила: результати попередніх років – мінус 17,8%, поточного року – мінус 4,6%, звітного року – 3,5%). Як свідчить досвід, нарощування статутного капіталу в умовах фінансової кризи забезпечувалося за рахунок інвестицій вітчизняних і зарубіжних інвесторів, а також держави, що потребує економічної оцінки з огляду на можливі економічні наслідки для банківської системи України та національної економіки в цілому [11, с. 15].

Висновки. Дослідження розвитку процесу управління капіталом банків в Україні дозволило провести його періодизацію та охарактеризувати як:

- *I етап* (1991–1996 рр.) – період становлення і формування банківського капіталу на базі роздержавлення державних банків та виникнення великої кількості дрібних банків із мінімальним капіталом;
- *II етап* (1996–2006 рр.) – характеризується низьким рівнем капіталізації банків і впровадженням нормативно-законодавчої бази управління капіталом банків;
- *III етап* (2006–2007 рр.) – період наростання концентрації банківського капіталу, у тому числі за рахунок збільшення іноземного капіталу у вітчизняних банках;
- *IV етап* (2008–2009 рр.) – кризовий період, що характеризується ускладненням вибору методів та інструментів в управлінні капіталом банків і зменшенням його сукупних розмірів у банківській системі;
- *V етап* (2010 рік – і на перспективу) – посткризовий період, що характеризується процесом удосконалення і перегляду принципів вітчизняної практики управління капіталом банків.

Проведене дослідження дозволило зробити висновки про те, що внаслідок фінансової кризи і негативних чинників, які накопичувалися, починаючи від 1990-х років, загострилися проблеми, пов'язані з удосконаленням процесу управління капіталом банків. З цих позицій особливу увагу необхідно приділити вдосконаленню нормативно-правової бази управління капіталом банків та обґрунтуванню концептуальних засад побудови чіткого механізму управління їхнім капіталом.

Список використаної літератури

1. Аржевітін С. М. Перші 10 років банківської справи в Україні / С. М. Аржевітін. – К. : «Діалог Пресс», 2001. – 123 с.
2. Банківська система України в європейському контексті: генеза, структура, конкурентний потенціал : монографія / кол. авторів ; за ред. д-ра екон. наук Р. Ф. Пустовійта. – К. : УБС НБУ, 2009. – 399 с.
3. Розвиток банківської системи України : монографія / авт. колектив ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К. : УБС НБУ, 2010. – 462 с.

4. Реверчук С. К. Банківський капітал: історія, теорія, досвід : монографія / С. К. Реверчук, У. В. Владичин, М. Б. Паласевич. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 276 с.
5. Малюкова І. В. Проблеми та перспективи запровадження Базеля II у світі та в Україні / І. В. Малюкова // Економіка та прогнозування. – 2009. – № 2. – С. 49–65.
6. Карчева Г. Т. Особливості становлення на розвитку банківської системи України / Г. Т. Карчева // Економіка і прогнозування. – 2005. – № 2. – С. 93–102.
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2009. – № 2. – С. 4–40.
8. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
9. Основні показники діяльності банків України на 1 січня 2009 року // Вісник НБУ. – 2009. – № 2. – С. 19.
10. Стабільність банківської системи: загрози та шляхи їх подолання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/March2010/13.htm>.
11. Гальчинський А. Нинішня фінансова криза – початок кінця. Далі – новий початок? / А. Гальчинський // Дзеркало тижня. – 2008. – № 39 (718). – С. 73–77.
12. Мещеряков А. А. Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності формування комерційного банку : монографія / А. А. Мещеряков. – К. : Науковий світ, 2006. – 347 с.

Summary. The main features of the formation and use of bank capital in the banking system of Ukraine. Zaksentovano attention to the use of methods and tools of wealth management banks in the banking system of Ukraine and characterized chronology legal framework wealth management banks.

Keywords: bank capital, capital management, bank capitalization, methods and tools of capital banks, the banking system.